

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-80
za en mesec 1-90
S pošiljanjem na dom stane na
mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENECE

Inserati:

Enostopna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

„Deutschland hoch!“

»Deutschland hoch!« je zaključil organ slovanofilov, »Novoje Vremja«, te dni, svoj navdušeni članek o Nemčiji, ko slavi sestanek ruskega cara Nikolaja in nemškega cesarja Viljema. »Slovenski Narod« zavoljo tega seveda hudo toži, češ, da je dični ruski list »pozabil na svoja slovanska načela in na dejstvo, da je Nemčija vekovni sovrag Rusije in vsega Slovanstva.«

Zalost naših liberalcev pač razumemo, saj odnekad s svojim Hribarjem kujejo v zvezde Rusijo in so ob priliki takozvanega novoslovanskega gibanja uganjali ako glorio, da je bilo že upravičeno dvomiti o zdravi pameti naših neoslovanov, ki so se k vseslovanskim posvetovanjem vsedli, ko se je komej posušilo črnilo na pogodbi z Nemci. »Novo Vreme« je bilo temu vseslovanskemu gibanju na čelu in se kar cedilo slovanskega bratstva in ideje slovanske skupnosti. Za časa aneksijske krize, ko je »N. Vreme« kruto napadalo germansko Avstrijo in njen nemški Drang nach Osten, je »Narod« vso svojo modrost črpal iz tega lista. Zdaj pa vzklika vseslovansko »Novo Vreme« naenkrat »Deutschland hoch!« in tako stoji celo novoslovansko gibanje v znamenju »Deutschland hoch!«, kar je seveda jako neveselo.

Vendar pa moramo iznenadeni »Sl. Narod« nekoliko popraviti. Ni namreč nikakor res, da je »Novo Vreme« pozabil na svoja slovanska načela, zakaj vseslovanskih načel ruski slovanofili nikdar niso imeli, ampak le ruska. Na podlagi teh načel zatirajo Poljake, si hočejo podjarmiti balkanske in avstrijske slovanske narode in preganjajo lastne katoliške podanike ter vsak pojav svobodoljublja, Nemce pa puste v deželo in ves dvor ter generaliteta mrzoli od njih, kakor je tudi večji del industrije v nemških in judovskih rokah. Tudi to ni res, da je »Novo Vreme« s svojim člankom »Deutschland hoch!« »pozabilo na dejstvo, da je Nemčija vekovni sovrag Rusije«, ampak dejstvo je nasprotno, da ni bolj prijateljskih držav kot sta te dve. Ruski krogi odnekad simpatizirajo z Nemčijo, s katero jih prav posebno družijo nasilna politika proti Poljakom, in narobe je med nemškimi politikami in diplomati, na dvoru in med generaliteto in tudi v parlamentu zelo močna struja, ki je še danes za čim tesnejšo zvezo z Rusijo. In ravno »Novo Vreme« je bilo, ki je za časa aneksijske krize Nemčijo snubilo, češ,

Rusija in Nemčija odnekad težite za tem, da si Avstrijo razdelite med seboj.

Popolen političen novorojenček je torej tisti, ki tega ne ve in še toliko ne pozna zgodovine, da ne bi poznal tesnih vezi, ki so se odnekad spletale med tema državama, ki imata poleg drugih velikih političnih in gospodarskih interesov tudi to skupno, da imata obe germanski vladarski rodovini in iste reakcionarne težnje. Zato se nam prav nič čudno ne zdi, če »Novo Vreme« kliče »Deutschland hoch!« in pušča na cedilu svoje slovanske, srbske in češke liberalne bratce, do katerih so ruski krogi prijateljstvo vedno le hlinili, kakor so sicer tudi že Srbi sami, n. pr. Vladan Georgjevič priznali.

Zanimivo pa je, kar se tiče »Naroda«, da se v članku, v katerem se britko pritožuje nad »Novim Vremenom« spominja tudi hofrata Ploja, katerega imenuje izrečno »slovanskega poslanca, ki je v svoji zaslepljenosti in nepreudarnosti storil greh, da je v delegacijah odobral nemško-avstrijsko zvezo in pel slavo politiki grofa Aerenthala.« Pa ravno v prejšnji številki je »Narod« Ploja hvalil in poveljeval kot umnega in dalekovidnega politika! Naši liberalci so res zelo kratke pameti.

Sicer pa mislimo, da se nima ne nad »Novim Vremenom«, ne nad hofratom Plojem pravice jeziti. Ali mar ni bilo tudi takrat, ko so podpisali pogodbo z Nemci in jim dovolili različnih političnih in gospodarskih koncesij, ali ni bilo tudi takrat »Deutschland hoch!«

Trst, središče trializma.

Pri sedanjih na Dunaju zborujočih delegacijah so skoro vsi delegati pri razpravi o priključitvi Bosne povdarjali, da je jugoslovansko vprašanje z anektiranjem Bosne prišlo v popolno nov stadij in da se je s tem približalo svoji rešitvi. Čeravno nočejo naši alpski Nemci o trializmu ničesar slišati in Mažarom pri tej besedi kar kri vzkipi, vendar se tudi v nemški javnosti čim dalje gosteje pojavljajo glasovi, ki to vprašanje trializmu v prid zagovarjajo. Verdier, predsednik »Dinastične Zveze« v Trstu je napisal o tem nekaj misli v reviji »Die Freistadt«. Nekateri Hrvatje zahtevajo »Veliko Hrvatsko«, kateri naj bi se pridružile Bosna, Hercegovina, Dalmacija, Istrija in en del južne Ogrske, kjer Srbi prebivajo. Drugi zopet sanjajo o »Veliki Srbski«, kateri naj bi se priključile vse zgoraj omenjene dežele, v slučaju, da se Srbija združi z Avstrijo. Toda obe

ti kombinaciji pa bi v vsakem slučaju nasprotstvo med Srbi in Hrvati poostriale, na drugi strani pa izključujejo Slovence, kar bi pa ne hodilo prav ne Jugoslovanom, ne avstrijskim koristim.

Če hoče Avstrija jugoslovansko vprašanje svoji rešitvi približati, mora v prvi vrsti združitev vseh treh narodov Slovencev, Srbov in Hrvatov, v okvirju monarhije na podlagi ravnopravnosti pred očmi imeti. V Avstriji se mora trializem ustvariti. V tem slučaju nastane vprašanje, katero mesto naj bi bilo središče te novo ustvarjene državne unije. Nekateri so za Zagreb, drugi za Ljubljano, tretji za Belgrad, dr. Baerenreither se je vnel za Sarajevo; on hoče, da se institut za »Balkanska raziskovanja« v Sarajevu v univerzo razširi in upa na ta način Sarajevo za politično in kulturno središče Jugoslovanov napraviti. Seveda so to samo ugibanja; prva ovira, na katero Avstrija ob ureditvi tega vprašanja zadene, so Mažari. Ze sedaj je poponoma izključeno, da bi Ogrska mirno prepustila, da bi se državno - pravne razmeze med Bosno in Ogrsko in med Hrvatsko in Ogrsko v smislu trializma izpremenile. Najboljši izhod iz tega vprašanja, pravi Verdier, je ta, da mesto Trst za duševno središče avstrijskega Juga napravimo. Vse drugo se bo čisto naravno razvilo. To se pa da doseči brez državno-pravnih bojov, brez miništrskih kriz in brez velikih državnih žrtv. Trst zahteva svojo univerzo; ta mu tudi po pravici gre. Na Dunaju se bavijo z mislijo, da se doveli 100 milijonov, s katerimi naj bi se posebni mestni oddelek za visoke šole raznih narodov sezidal. Z desetino tega denarja bi se dalo v Trstu sezidati vseučilišče za Italijane, Slovence, Hrvate in Srbe, Bošnjake in Hercegovce. Današnja avstrijska politika nasproti Trstu je tudi v gospodarskem oziru brezpametna. V Trstu se napravljajo velike mestne trgovsko - politične naprave, med tem ko se smatra Trst v nacionalnem in komunalnem oziru za italijansko malo mesto na deželi. Trgovski in industrijski razvoj uči, da bi imelo mesto lahko trikrat več prebivalstva, kakor ga ima sedaj. Zato moramo ustvariti veliki Trst, ki bi bil v kulturnem oziru središče naše Adrije. K temu nam morejo pa samo ti trije slovanski narodi pomagati; zato se pa mora dati v mestu in zunaj mesta popolna narodna svoboda in pravo. Potem postane Trst metropola avstrijskega Juga. Potem Trst ne bo služil samo Italijanom, pa tudi ne samo Slovencem, ampak celi državi in bo postal mesto na-

rodne svobode in pravice. Dasi se v celotnem obsegu z njegovimi mislimi ne strinjamo, vendar moramo pripoznati, da je med zgorajšnjimi izvajanjimi veliko zdravih misli in treznih načrtov. Da je Trst res v nacionalnem in komunalnem oziru malo mesto, so krivi pred vsem ozkosrčni in omejeni gospodarji tržiškega mestnega sveta, ki vidijo najvišjo svojo nalogo v tem, da »slovensko povodenj od Trsta odvrtačujajo«. In ker jim ta toliko dela da, pozabijo na vse drugo.

HRVAŠKA.

Iz Budimpešte se poroča, da se je banu posrečilo sestaviti večino za sabor. 4. t. m. se je vršila konferenca, v kateri se je sklenila ustanovitev enotne vladne stranke na podlagi hrvaško-srbske edinosti in nagodbe. Sklenilo se je pristopiti revidiranemu programu hrvaške samostalne stranke. Popolni sporazum, ki se je dosegel med banom in osješko skupino ter poslanci, ki stoje izven strank, zagotavlja delozmožnost sabora. — Stjepan Radić izjavlja, da ni res, kar je poročal »Budapesti Hirlap«, da se bo on v vladi pridružil. Seljačka stranka se vladi ne bo pridružila in se volitev v državnozbornsko delegacijo ne bo niti aktivno niti pasivno udeležila. — Sekcijski šef za justico postane najbržeje dr. Avakumović, Neumann pa za nauk. Dr. Pintorović postane župan v Osjeku. Izvrše se še nekateri druge izpremembe na nadžupanijskih mestih.

POLITIČEN UMOR V SRBIJI.

Mladoradikalnega župana vasi Ripanj blizu Belgrada so neznanci 5. t. mes. ponoči umorili. Umor je političnega značaja.

BRIANDOVA ZVEZDA V ZATONU.

Preosnova francoskega Briandovega ministrstva je samo predigra k popolnemu padcu tega čudnega kabineta socialistov. Mi smo že pred časom poročali, da je Briand izgubil zaupanje gotovih krogov in da bodo zaradi tega nastali dogodki, ki bodo povzročili Briandov padec. Sredi septembra je zboroval v Parizu letni konvent francoskih framonov, ki je sklenil ostro resolucijo proti Briandu in zahteval od njega, da naj takoj zopet začne s preganjanjem in ropanjem katoliške cerkve. Francoski konvent je zavrgel zelo ostro Briandovo »pomirjevalno politiko« ter je zahteval, da se osredotočijo vsi republikanci na levici, vstevši Jaurèsove in Guesdejeve združene socialiste. Briand pa se je že zvezal z zmernimi strankami na različne načine, na drugi strani pa mu je bilo tudi zoprno,

LISTEK.

Pismo iz Beneškega.

Počitnice so potekle in naši vrli bogoslovci in dijaki so se vrnili v mesto z zavestjo, da so tudi o prostem času izpolnili svojo dolžnost. S svežim navdušenjem so marsikaj storili za gojitev slovensčine in za prebujenje domačega duha med našimi Slovenci. O njihovem glavnem zborovanju v Matajurju, je »Slovenec« svoječasnno prinesel obširno poročilo. Že prej začetkom počitnic so imeli zabaven dan v Prosnidu med tarčentskimi Slovenci, kateri so jih prav radostno sprejeli in izprožili željo, naj jih še večkrat posetijo in razvedre. Kar očarani so ostali pri lepo izvedenem petju bodisi v cerkvi, bodisi pri veselici. Sploh nios imeli doslej beneški Slovenci nikoder in nikoli takih zabav, najmanj pa umetnega petja. Čestiti bralec sam lahko sodi kako globok utec napravlja med njimi slovenska milo ubrana pesem.

Zveza naših dijaških mladeničev je sklenila počitnice topot v Kozici pri Sv. Lenartu. Zjutraj so peli latinsko

mašo. Pod večer so imeli blagoslov in pa slovesno procesijo v mraku z razsvetljavo, kar je na mnogobrojno ljudstvo zopet napravilo nenavaden utis. Po cerkvenem opraviilu se je vršila zabava: par podučnih, ljudstvu primernih govorov, petje slovanskih zborov in na koncu srečkanje, za katero je bilo preskrbljeno lepo število slovenskih molitvenikov. Vse je krasno izpadlo. Zabave, veselja in navdušenja ni manjkalo med ljudstvom, ki se je kar trlo.

Take prireditve napol cerkvene napol zabavne so kakor nalašč za naše ljudstvo, med katerim se more z njimi napraviti veliko dobrega v vsakem oziru. To ga vzpodbuja k pobožnosti, ga blaži in ga boljša; zato pa je zelo hvalježno našim požrtvovalnim dijakom, ki se ne strašijo truda in sitnosti da izvrše dobro delo. Domači duhovniki so sploh naklonjeni prireditvam ter gredo na roko dijakom, saj, če niso kratkovidni, sami vidijo, da vse to gre za izboljšanje duševnih in нравnih razmer doslej preveč zanemarjene mladine.

Hvala vrlim dijakom in pa — na svidenje pri delovanju v bodočih počitnicah.

Od meseca avgusta sem je bil novi

neutrudljivi videmski nadškof, premil. g. Anastazij Rossi že štirikrat med šenpeterskimi Slovenci: prvič v Šenpetru, potem na vrhu Matajurja, da sam vidi, kako je s spomenikom Odrašenika, hudo poškodovanim od strele; nadalje pri Sv. Lenartu, kjer je blagoslovil zastavo konsumnega društva; zadnjič pa v prapotiški župniji ob Idriji (Indrio), kjer je izvršil kanonično vizitacijo. Povsod so ga slovesno sprejeli. Vsakokrat je imel propoved, pa seveda le italijanski, kar ni bilo všeč ljudstvu, ki ga večinoma ni razumelo. V St. Petru sem slučajno naletel na kopo ženic, katere so ga tako pazljivo poslušale, da bi bil mislil, da vse razumejo. Vprašal sem najbližjo prav tiho:

»Al zastopte, kar guori (govori)?«

»Ah muoj Buoh!« mi je odgovorila, »nič ne zastopim«; in soize so ji teklo po licu.

Nadškof je jako ljubeznjiv; škoda de na zna po slovinsko! se je slišalo med narodom. In res, škoda! Vlovil je kar potoma par besed in izrekov, kakor — hvaljen bodi Jezus Kristus, ali pa — z Bogom! in te je ponavljal v veliko veselje ljudstva.

× × ×

Beneška Slovenija je bila letos prav občutno zadeta od vremenskih ujm; najbolj pa matajursko pogorje, koder so bili pridelki skoraj popolnoma uničeni in povrh še polje razdrto in prerito od strašnega naliva. Vasi Pečnice, Starmica, Barza, Matajur, Ložac, Mašera, Jelina, Trčmun, Ceplesišča, Gabrovca in Polava so prav usmiljenja vredne. Po prizadevanju domačega deželnega poslanca je bila napravljena in od deželne oblasti nujno priporočena prošnja za državno podporo. Prošilo se je za najmanj 15.000 lir za skrajno potrebnost, ubožnejše družine. Vlada je velikodušno poslala tisoč lir! Naj bi bila še te prihranila za Kalabreze! Naši ljudje so vedno radi prispevali po svoji moči za navadne in pogostne podpore laškim deželam.

× × ×

Ravnokar smo dobili knjige sv. Mohorja, za katere se začenja naše ljudstvo vedno bolj zanimati. Prav zadovoljni smo z njimi. Posebno veselo je, da je število Mohorjanov na Beneškem nenavadno poskočilo. Lansko leto jih je bilo 239, letos pa že 337, torej 98 več. Živeli in vztrajali!

prošiti prijateljstva pri svojih prejšnjih socialističnih sodrugih, ki so mu očitali izdajstvo in odpadništvo. In poslali so v boj proti Briandu anarhiste, ki so organizirali železničarsko stavko in hoteli povzročiti konflikt, ki bi bil vzrok Briandovega padca. V novosestavljenem ministrstvu hoče sicer pomiriti sovražnike cerkve in framazone Briand z bivšim framazonskim velikim mojstrom Lafferne, ki pa nima v oskrbi niti justičnega niti naučnega ministrstva. Kot minister za delavske zadeve ne bo mogel preganjati duhovniške družbe ter voditi kazenskih procesov proti škofom, na način kot zahtevajo framazonske lože. Portfelj, ki ga ima Lafferne, ne bo mogel zadovoljiti framazone. Radikalne skupine pod vodstvom Pelltona in Combasa tudi vsled tega ne bodo nikdar zaupale Briandu, vse socialistične skupine pa bodo v najhujši opoziciji proti napovedanemu zakonu z ozirom na omejitve stavkarske svobode delavcev v državnih ali prometnih obratih. Ta dvojni odpor premagati, pa bo ministrstvu tudi v sedanjosti sestavi popolnoma nemogoče. Toda Briand ima še nekega drugega zelo močnega nasprotnika. To je ona skupina politikov, ki zahtevajo ostrejšo zunanjo politiko. Pichon, ki je ostal še nadalje zunanji minister, je sicer vseč tem politikom, ki se imenujejo Matinova skupina in so v ožjih stikih z angleškimi krogi, toda Briand jim je preokoren, zlasti ker mu manjka razumevanja za mednarodne zadeve in višjo politiko. Zato bi ti ljudje (Pelletton, Pressensje in drugi) celo raje imeli na Briandovem stolcu Jauresa, ki se je pokazal na mednarodnih kongresih v Kodanju in Frankobrodu kot razumen voditelj francoske politike. Mogoče pa bi se celo postavilo na Briandovo mesto Clemenceau-ja, ki se je ravnokar povrnil s svojega potovanja po Južni Ameriki. Kljub temu pa, če se temu človeku še enkrat izroči vodstvo francoske vlade, bo ostal Jaures kot prihodnji kandidat za ministrsko predsedstvo. Briandu pa so dnevi šteti in v doglednem času bo sledil njegov padec.

Društvo prijateljev poljskega naroda.

Tiho in brez reklame se je ustanovilo v Ljubljani društvo, ki je našlo med Slovenci in zlasti tudi po vseh poljskih krajih najprijaznejši odmev. Pripomniti moramo, da ni izmed Poljakov do zadnjega časa nikdo vedel, da se ustanavlja tako društvo. Šele v torek, dne 2. t. m., je nekdo iz Ljubljane sporočil dvema znancema na Poljsko v kratkih besedah, da se tako društvo ustanavlja in pripravljalni odbor je šel v zadnjem trenutku, potem ko so bila že vsa druga slovenska vabila odpisana, obvestili o tem tudi nekaj poljskih listov. Vključ temu so se podvzvali Poljaki, da so dobili urno o novem društvu obširnih poročil, ki niso izšla iz srede društva samega.

Tu ne moremo naštevati glasov vseh poljskih listov, ki so nam došli do sedaj. Omenimo samo nekatere:

Veleugledni varšavski dnevnik »Slovo«, ki izhaja dvakrat na dan in je glasilo strankovne veleposestniške stranke, ter je skrajno oprezen napram vsakemu novemu pojavu, je prinesel

zjutraj dne 4. t. m. o našem društvu obširno telegrafično poročilo. Potem se spominja uredništvo v toplih besedah dr. Leopolda Lenarda, ki je po njenem mnenju glavni iniciator tega podjetja (dasiravno to ni res) ter dodaje:

»Iniciatorji in izvrševalci tega dobrega dela naj nikdar ne dvomijo, da jih spremlja odkritosrčna in globoka simpatija cele Poljske. Vsak izmed nas goreče želi, da bi dovolile razmere kedaj vsaceму sodelovati pri kulturnem zblizanju z narodom slovenskim, do katerega smo imeli vedno veliko simpatijo in s katerim so nas družile vedno najboljše vezi. O dr. Lenardu je pa ostal med nami spomin poln spoštovanja in prijateljstva.«

»Slovo polskie«, najbolj razširjeni in najbolj vpliv. polj. list v Galiciji, glasilo nar. demokratične stranke v Lvovu in Glombinskega, predsed. poljskega »Kola«, je prineslo o našem shodu obširen lasten telegram že v četrtek zvečer. Tudi ono pozdravlja z velikim veseljem novo društvo. Pripomniti moramo, da se je »Slovo polskie« doslej držalo vedno skrajno rezervirano napram vsem pojavom slovenskega gibanja, ker je v njih videlo ne brez vzroka samo pojave ruskega nacionalizma.

Krščansko socialni dnevnik »Głos narodu« je prinesel dne 4. t. m. obširen članek povodom ustanovitve novega društva, ki je bil očitno napisan še prejšnjega dne. Članek sklence:

»Poljsko občinstvo pozdravlja z veseljem in hvalečnostjo to simpatično gibanje med Slovenci, ki ima za namen zblizati oba bratna naroda. Brez dvoma bo nastalo v kratkem tudi pri nas »Društvo prijateljev Slovencev«, da bo širilo med nami poznavanje slovenskih razmer. Moramo se namreč bliže seznaniti s simpatičnim in vrlim narodom slovenskim.«

Naše društvo je nepolitiško in nekonzfesionalno. Ne bo v službi nobene politične stranke in ne bo se pečalo z verskimi vprašanji. Radi političnih in verskih prepričanj ne izključujemo nikogar. Odločno pa moramo odkloniti vsako zvezo z organizacijami in osebam, ki ne stojijo na stališču našega slovenskega programa, to je programa, ki je obsežen v letnikih krakovskega časopisa »Swiat slowianski«. S starim lažislovanofilstvom Homjakova, Aksakova in Katkova kakor tudi z novoslovanstvom Kramarja, ki je zdaj zašlo že popolnoma v strujo starega panslavizma, ne bomo imeli ničesar skupnega, ker ne maramo, da bi se naše delovanje izgubilo brezplodno.

Petdesetletnica „Napreja“.

»Glasbena Matica« je proslavila ta jubilej s tem, da je njegovemu skladatelju, svojemu častnemu članu Dav. Jenku priredila slavnostni večer, kjer so se proizvajale izključno njegove skladbe. Program si je izbral sam. Ni izbral najboljših svojih del, a najznačilnejša. Predstavi se nam kot mlad dijak - visokošolec, ki po Dunaju sanjari in vzdihuje po domovini. Boli ga tlačanstvo Slovenije, navdušuje se za boj, prijatelje kliče k sveti zvezi in prisegi. Saj takrat je bilo tako: doba probujevanja, doba prenapetih idealov, doba malo, a navdušenih, složnih Slovencev. Iz kroga rojakov ga vrže osoda v tujino — v Srbijo. Naenkrat slišimo

»Dunte vetri«, ki preženo sanjavo šuštenje slovenske lipe. Tu nadaljuje svoj posel, tu so se rodile vse nadaljnje skladbe.

V slavnostnem govoru je očrtal g. Iličić kratko biografijo skladateljevo. Rdečo nit govora je ovil skoziinskozi z verz iz Jenkovih skladb. Nato je nastopil moški zbor, krog 60 po številu. Razmerje glasov pravo, le 2. tenor je bil morda preslab, zlasti v primeri z basli. Pel je tri točke: Jenkovo prvo skladbo: Pobrati mija — kratak zbor, priprost po strukturi in melodiji, a krepk, naš je. Spominjam se, da smo ga peli med prvimi že v ljudski šoli zelo radi. »Lipa« je znana. Izvajanje je bilo zelo fino v pianu, slabejše v forte, kjer niso bile višine čiste in ne sigurne tako kot v pianu. »Na moru« pa je s finim piano in pravim tempo popravil vtis in dosegel najboljši uspeh. Nakar je svirala »Slovenska Filharmonija« slavnostno overturo, ki jo je zložil Jenko leta 1902 v Belgradu za veliki orkester. Delo ni najboljše. Priprost slog in oblika, značilnega nima nič. Izvajalo se je povoljno.

G. Iličić je nastopil s tremi samospeli: »Strunam«, »Kam?« in »Dve utvi«. »Strunam« je znana pesem, kot moški četverospjev jo poznamo, kot samospjev, opremljen s priprostim spremljevanjem na klavirju, nam je bila manj znana. »Kam?« je kratka, izrazovita pesem, pa zložena na Dunaju leta 1860, tujega značaja. »Dve utvi« je ljubka, priprosta pesem, ki spominja popolnoma na slov. narodno »Adijo, pa zdrava ostani«. G. Iličić, ki nam je znan iz gledališča, je bil takoj pri nastopu živahno pozdravljen. Pel je dobro, a rajši ga vidimo v gledališču kot v koncertni dvorani. Njegovemu čutečemu predavanju se ni znal prilagoditi klavir, kar je mestoma zelo motilo. Žel je veliko zasluženega priznanja.

Dvospev »Natujih tleh« je znana skladba novejša doba, priprosta, melodiozna. Melodija se giblje v lahkem gladkem slogu, dvospev ponajveč v tercah, kar jej daje posebno značaj slov. pesmi. Nič posebnega ali umetno interesantnega, a nekaj posebno milega leži v njej. S to pesmijo se nam je predstavil ženski zbor okrog 80 grl. Dobri glasovi, soprani razpolagajo z višino, alti pa s primerno nižino. Nastopil je lepo, zapel sicer dobro, vendar stoji moški zbor glede šole brezdvoma nad njim. Dinamika je bila premalo slikovita in to naredi slabejši vtis.

Bolje je prišel do veljave v naslednji pesmi »Tiha luna«, ki se je pela v prvi koncepciji, kot jo je napisal Jenko na Dunaju leta 1860 za mešani zbor. Krasna pesem to, vredna, da oživi in živi, žal, tako pozabljena. Prešla je v narodno last.

Višek večera, Jenkovo najboljše delo je pa gotovo »Zbor cigánov iz spevoigre« Vračara. Slikovit uvod orkestra vpelje ženski zbor, ki se mu pridružita pozneje še moška glasova, da se glasi skladba polno, krasno. Izborno je zadet značaj ciganske godbe, v orkestru prevladujejo loki (vijoline) v celoti mol. Čutili smo, da je bilo v tem zboru nekako težišče večera. Prednašanje zelo fino. Izvajanju je sledil buren aplavz. Pristopili so k sivolasemu Jenku zastopniki hrvatskega pevskega društva »Kolo«, ki je pred

letom dni samo koncertiralo na istem prostoru. Njegov zborovodja izroči Jenku, ki je kot lev, kot užaljen Ahil branil našo jugoslovansko pesem pred tujcem, lep lovorov venec, rekoč: »Hrvat! Te ljubijo, Hrvat! se Ti klanjajo«.

Overtura »Kosovo«, zložena v Belgradu leta 1872, slika boj na »Kosovem« leta 1389. Bojni klic, ki se večkrat ponavlja, začena overturo, sledi mu kratak bojni ples: posamič čuješ pokanje in klanje, tu dva, tam tolpo, tam zopet divja vsa četa, tužna ravan vstane pred nami, slišimo žalno plakanje in ihtenje, nakar se okončava lepo delo, ki šteje gotovo med najboljša Jenkova orkestralna dela. Neprimeroma stoji višje v izpeljavi od slavnostne. Tudi izvajala se je boljše.

»Mlada jelka«, zložena leta 1874 za mezzosopran, je pesem manjše vrednosti. Novega ni danes nič v njej, a takrat, takrat je bilo vse novo. V četrtem stoletju smo napredovali na glashenem polju veliko, veliko. Kot povsod, srečamo tudi tu Jenkovo priprostost v koncepciji in izpeljavi. Pela jo je ga. J. Foedrantspergova. Simpatičen glas, a ne posebno obsežen. Pritajeno in nerazvito, kot bi ne bila posebno disponirana.

Boljša je bila v naslednjem kvartetu, ki so ga peli poleg nje gdčna. Maličeva, znana altistinja, in gg. Kovač ter Rumpelj.

Moški zbor je dodal še gracijozno »Vabilo«, ki nam je znano iz zadnjega »Matičnega« koncerta. Naštudirano je bilo takrat dobro, zato i sedaj dobro. Slavje se je završilo z »Naprejem«, ki se je ponovil. Koncert je vodil koncertni vodja Hubad, orkestralne točke pa Czajane. Obisk je bil dober, vtis ugoden. Iz vsakega akorda doni vedno ista skrita ljubkost, ki se ne vsiljuje, a se je ne moreš ubraniti. Jenko ni modern, ni fantast, marveč rahla, gorko ljubeča slovenska duša, ki je dihala sveži gorski gorenjski zrak, a jo je usoda vrgla v tujino, od koder pošilja vednoinvedno nove pozdrave rodnim tlem. Jenko je ena onih individualnosti, ki se je razvijal samostojno, brez vpliva tujih sil, viri so mu pred vsem slovenske narodne pesmi, ki jih tudi slišiš v vsaki skladbi mestoma zelo očitno. Jenko je skoraj autodidakt, zato tako izklesano slovenski. B.

Dnevne novice.

+ Vesela vest iz Koroške. Za Črno in Možico na Koroškem je bil včeraj znamenit dan. Ustanovila se je med ondnotnim delavstvom krščansko-socialna slovenska organizacija. Dopoldne ob 11. uri se je zbralo v Črni lepo število delavcev na javen ustanovni shod. Navzoče zborovalce je s toplimi besedami pozdravil domači kaplan g. Šenk. Nato je govoril državni poslanec Gostinčar o potrebi, pomenu in nalogi delavske organizacije. G. kaplan je nato pojasnil pravila, nakar se je vpisalo lepo število članov in se izvolil odbor. Zborovalci so bili zelo navdušeni in veseli. Pričakovati je, da bo dobe novo slovensko krščansko-socialno delavsko društvo v korist delavstva krepko rastle in obrodilo veliko dobrega sadu. — Popoldne pa se je vršil v Možici ustanovni shod podružnice ustanovljenega društva v Črni. Zborovanje je vodil gosp. kaplan

Slovensko gledališče.

»Ljubimkanje.« Drama v treh dejanjih. Glasal Artur Schnitzler. Poslovenil Milan Skrbinšek. — Dejanje, vzeto iz dunajskega življenja, je priprosto. Drama slika dva ljubeča se para. Teodor, mlad lahkomišeln Dunajčan, ljubi za kratek čas modistino Mici; oba imata precej pisano preteklost. Pod Teodorovim uplivom stoji njegov tovariš, finnejše čuteči Eric, kateremu manjka Teodorove odločnosti in je zato od svojega energičnejšega prijatelja odvisen, podobno kot Goethejev Clavigo od Karlosa. Ta vzljubi Kristino, hčerko osivelega gledališkega goslarja, nedolžno in globoko čutečo dušo, ki spominja v svojem značaju močno na Gretchen v »Faustu«, kot omenja to tudi tiskana vsebna na gledališkem listu. V samotni živi pri svojem starem očetu in med obema vlada prirčno razmerje. Ali zadene jo bridko razočaranje. Njen ideal pade, ne da bi ona o tem kaj vedela, v dvoboju radi svojega razmerja z omoženo žensko. Pretresljiv je prizor, ko izve Kristina, da je bila le igrača v rokah nesamostojnega, omahljivega lahkomišelneža, ki kljub večkratnim boljšim trenotkom in kesanju ni cenil po zasluženju njene ljubezni in njene žrtve. V obupni žalosti si konča svoje življenje.

Dejanje je skozi in skozi zanimivo

in zlasti II. in III. dejanje zdržujeta gledalca pri nepremičnem sledenju. Dasi ni naš namen, ocenjevati igro kot tako, omenimo, da naredi konec III. dejanja na marsikoga mučen vtis: Ali ni za tragedijo zapeljane deklice mogoč drugačen konec kot smrt s samomorum? Ta konec je že čisto tipičen; nahajamo ga v vseh vrstah leposlovja. A baš to sili človeka k razmišljanju. Če bi se dejanje vršilo na Kranjskem, bi nam bila stvar manj verjetna. Pri naši drami pa pride v poštev, da slika Schnitzler življenje v tihi sobi in v velikomestnem nereligioznem ozračju vrasle nežne cvetke; tukaj pa ni več skok v Donavo v takem slučaju tako nerazumljiv.

V sredini igre je stala zlasti v II. in tretjem dejanju gospodična Winterova (Kristina). Odveč bi bilo, hvaliti priznana umetnica, ona pozabi pri igranju popolnoma nase in neprisiljeno spremlja vsaka kretnja in vsak glas njeno igro. Dvomimo, da bi se ta uloga igrala boljše v dunajskem dvor. gledališču. Ne moremo pa istega trditi o g. Nučiču kot Ericu. Že njegova maska nam ni ugaljala, ker ga je delala nesimpatičnega, česar pa pisatelj ni nameraval (II. dejanje). Njegova igra je bila v prvem dejanju nekako prenervezna; pogrešali smo bolj mirnega, a tem krepkejšega čustva. Boljši, mestoma prav dober, je bil v II. dejanju. Skozi in skozi na ma-

stu je bil g. Šimaček (Teodor). Obraz, obleka, nastop, vse je kazalo ne pretenkovestnega velikomestnega cinika. Vredno se mu je pridruževala gdč. Šetřilova (Mici). Omenimo tu še izbornu zadeti kontrast v obleki in v vsem nastopu »soldaške Mice« in sentimentalne naivke Kristine. Jako dober je bil g. Skrbinšek (oče Kristine), ki je igro predstavil iz nemščine. Videlo se je, da se je res popolnoma uživel v ulogo ne sicer duhovitega, a iskreno ljubečega starca-očeta. Isto velja o g. Danilovi in g. Danilu, ki sta nastopila v manjših ulogah.

Začetek I. dejanja se je zamogel le slabo razumeti. Vzrok je bilo deloma prethi govorjenje igralcev, deloma pa tudi premalo miru med gledalci.

Po »Ljubimkanju« se je igrala Sudermannova enodejanjka »Fric«: Tragedija častnika, ki pade v dvoboju radi zakonolomstva. Kljub dobremu igranju, lepi inscenaciji in »Ljubimkanju« podobni snovi, je igra pustila občinstvo precej hladno. Menda se ne motimo, če trdimo, da »Ljubimkanje« samo že zadostna popolnoma za en večer in da se po efektne koncu III. dejanja, gledalci ne uživajo več radi v novo igro. — Izmed igravcev omenimo pohvalno posebno g. Nučiča, čegar hlastno govorjenje in kretanje je bilo tu na mestu in g. Moleka v ulogi starega služabnika.

L D.

× × ×

Včeraj popoldne so ponavljali ob znižanih cenah Lehárjevo opereto »Knežno«. Hvalevredno je, da se z ljudskimi predstavami omogoči poset predstav tudi onim slojem, ki bi jim bilo sicer težko radi višjih cen ali pa pomankanja časa. Če pa se nudi kaj, treba nuditi lepo in v dostojni obliki. Odločno bomo nastopali vsikdar proti bagateliziranju predstav, ki so namenjene širšim masam. Če se sme računati, da občinstvo še ni umetniško izobraženo, treba stremeti za tem, da se ga k temu izobrazi, saj je baš to namen predstav. Zato odločno grajamo vsako karikiranje. Včeraj je stal v ospredju Bohuslav s svojimi metalji, ki jih je neprenehoma lovil. Nihil nimis! Gosp. Povhetu so za merilo smehi z galerije in lož. Žal, da občinstvo tudi res že naprej spremlja vsak dovtip z glasnimi smehi, ki presegajo že včasih meje dostojnosti. A so seveda sokrivi igralci ki to zlorabijo in se izkušajo s tem popularizirati. Koketiranje z ložami najresnejših scenah ni na mestu. Kako je že dejal naš Slomšek?

»Šola pa, če dobra ni, boljše, da je ni.«

Nad zlorabo odra bomo čuvali M.

Šenk iz Črne. Govoril je poslanec Gostinčar o težnjah delavstva in potrebi organizacije. Tudi tukaj je bilo navdušenje za organizacijo veliko in se je ustanovila podružnica. Shoda v Črni in Možici sta počastila s svojo navzočnostjo tudi č. č. gospoda župnika teh dveh župnij.

+ **Slovenija in hrvatska državna ideja.** Ravno kar je izšla v Splitu izvrstno urejena »Hrvatska Država«, ki bo izhajala vsako soboto. »Hrvatska Država« priobčuje v svoji prvi številki tudi slovenski pisan članek »Slovenija in hrvatska državna ideja«. Članek pravi: »Hrvatska državna ideja ni več izključna last hrvatskega naroda: Ta ideja živi tudi v slovenskem narodu. Odkar se je po Vseslovenski Ljudski Stranki vzbudila ljudska zavest v slovenskem narodu, stremi vesoljna Slovenija po združenju z bratskim hrvatskim narodom v državnopravno celoto pod žezlom habsburškorenske dinastije. Hrvatska državna ideja si je osvojila Slovenijo. Jedna državna skupnost od Trsta do Drine, a od Drave in Mure do Jadranskega morja dol do Špice — to je stremiljenje Slovenije, to je idealna zadača enotnega dela Vseslovenske Ljudske Stranke. Dal Bog, da bi se našli zavedni hrvatski prvoborniki v skupnem delu z vodilnimi možmi Vseslovenske Ljudske Stranke za oživitvorenje skupne državne ideje! To je iskrena želja vesoljne Slovenije, ki je združena v taboru Vseslovenske Ljudske Stranke. Le skupno, smoteno, dosledno delo nas privede do uspeha, brez složnega skupnega političnega dela na celi črti nam ne pomaga noben še tako važen dokument. Vir živega državnega prava je politična moč, ta pa se ustvarja po doslednem, neumornem, če treba velikaletnem organizatoričnem delu. V tem pogledu se je v preteklosti marsikaj zamudilo. Osvobodimo se teh napak preteklosti in idimo na skupno delo. Skupno slovensko - hrvatsko ljudsko delo naj velja — na trdnem temelju krščanskih resnic, ki so in ostanejo največja, nepremagljiva moralna sila hrvatskega in slovenskega naroda!

+ **Shod na Selu,** ki ga je sklicala Kmečka zveza za ljubljansko okolico, se je vršil včeraj pri g. Jož. Oražmu. Gospoda govornika dr. J. Dermastia in Karel Dermastia sta govorila o draginji in njenih vzrokih. Razvila se je tudi živahna razprava o gospodarstvu občine Moste. Dokazali so, da so v občini odbori liberalci, in da gre na njihov hrbet slabo občinsko gospodarstvo. Razpravljali so o vodni potrebi v Zelenci, o škodi, ki jo povzroča tovarna za lep prebivalcem Zelene jame. V razpravo je prišla tudi največja občinska nadloga, ki bo občino čez nekaj let gospodarsko popolnoma uničila, namreč »magacin za koruzo« na Predovičem Selu, ki je tako velik, da Selo že nekateri že imenujejo »koruzno vas«. Na zborovanju je bil tudi g. Wastner iz Udmata, ki je kot predsednik takratnega shoda podal dragocene izjave o znanim shodu, ki je bil meseca julija pod Lipo pri Trčku v Mostah, na katerem so žerjavili Jugi, Ribnikarji, Lavterji z Žerjavom in mislili, da udribo po »klerikalcih«, v resnici so pa davili lastno stranko in sami sebe.

+ **Predsednik in podpredsedniki kuratorija deželne banke** so se včeraj na poziv zglasili pri deželnem glavarju Franu pl. Šuklje-ju. Deželni glavar jih je nagovoril in jim čestital na zaupanju pri deželnem zboru vojvodine Kranjske, ki jih je imenoval v predsedstvo prevažnega deželnega denarnega zavoda. Deželni glavar je izrazil nado, da bo imenovano predsedstvo vodilo deželno banko v prosep dežele Kranjske. Po tem pomembnem nagovoru so predsednik in podpredsedniki storili obljubo v smislu pravil deželne banke.

+ **Deželni odbor kranjski za povzdigo prometa.** Iz Ajdovca pri Žužembergu se nam piše: Petek dne 4. t. m. smo imeli kolavdacijo novih cesta iz Žežemberga v Ajdovec in iz Sedanje vasi na Dvor. Zelo smo hvaležni deželnemu odboru, da je zgradnjo teh cesta dovolil, ker šele sedaj vemo ceniti dobroto in blagodat dobrih cest. Hvala našemu gospodu cestnemu načelniku Vehovcu, kateri se je vedno toliko zavzel za gradnjo teh cesta in tako pridno gradnjo nadziral. Zahvaliti se pa tudi moramo podjetniku g. Lončariču, kateri je v neverjetno kratkem času še ne v 4 mesecih dogotovil 9000 metrov cest tako vzorno, da mu je kolavdacijaska komisija sama priznala vzorno poslovanje. Gospod podjetnik nam je tudi s svojim velikim železnim valarjem ceste tako izgladil, da vozimo po njih, kakor že po starih cestah. Posebno pa moramo še omeniti, da smo bili z delavci g. podjetnika zelo zadovoljni, ker nam niso nikjer delali škode in vse pošteno plačali. Vidi se, da imajo podjetnik go-

spod Lončarič dobro disciplinirano in pošteno delavstvo. Prav žal nam je bilo, ko nas je tako delavstvo zapustilo, saj so se delavci med nami že kar udomačili. Presrečna hvala pa tudi kolavdatorju gospodu svetniku Zbrizaju, kateri je pokazal toliko razuma za naše težnje in kateri je vsem našim prošnjam ugodil. Posebno se mu zahvaljujemo kmetje iz Trebčevasi in iz Srednjega Lipovca. Nas na kmetih zelo veseli, ko vidimo, da se merodajni faktorji za nas toliko brigajo in se za nas potegujejo. Zato še posebno deželnemu odboru presrečna hvala!

+ **Iz deželne bolnišnice.** Deželni odbor je sklenil deliti v bolnišnici kirurški oddelki v dva dela. Septične slučaje prevzame primarij dr. Derganc, aseptične pa primarij dr. Slajmer. K tej delitvi je dala povod nepričakovana smrt dr. Fridricha. — G. ordinarija dr. Franca Derganca je deželni odbor imenoval za kirurškega primarija. Vsled tega se bo dr. Derganc odpovedal službi pri okrajni bolniški blagajni.

+ **Italijanska kultura.** Iz Ločnika poročajo, da so na tamošnjem pokopališču Italijani s katranom namazali razne slovenske napise. Slovensko ljudstvo se opravičeno škandalizira nad takim vandalskim činom, ki prav dobro spričuje, kako gnjila je tista toli proslavljena laška kultura!

+ **Za Ljudski sklad** so darovali: g. dr. Krek 60 K; g. poslanec Piber in g. župan Belec po 50 K; državni poslanec g. Gostinčar in g. poslanec Zabret po 30 K; gg. poslanci Bartol, Hladnik, profesor Jare, dr. Lampe, dr. Pegan in preč. g. Janez Kalan po 20 K; g. poslanec Košak 10 K; g. dr. Marinko 6 K; po 5 K so izročili g. dekan Arko, g. župnik Hiersche, g. duhovni svetnik Saje, prečast. g. prelat Kalan, g. poslanec Mandelj, L. Smolnikar, g. dr. Zajec in neimenovani; preč. g. Jan. Vodopivec 3 K in neimenovan 2 K. — Somišljeniki, zbirajte za Ljudski Sklad, ki je strankina blagajna! — Tajništvo V. L. S., Miklošičeva cesta 6.

+ **Župnija Gorje** v dekaniji radoljski je razpisana po okrožnici. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 20. november.

+ **Osebnost** Č. gosp. Engelbert Rakovec je nameščen kot kapelan v Kranju.

+ **Don Just Butignoni,** župnik preznamenite cerkve sv. Justa v Trstu in znan veščak v umetniških stvarih, je odkril v cerkvi krasno podobo Tjepolija ali kakšnega njegovega učenca, vrh tega pa je dal osnažiti mozaične podobe, kakršnih ima komaj poreška ali ravenska katedrala.

— **Hrv. katol. akad. društvo »Domagoj«** izbralo je na svojeglavnoj skupščini 30. listopada 1910 upravni odbor za I. polječe školske god. 1910/11, koji se je na svojem prvom odborskem sijelu ovako konstituirao: Predsjednik Damjan Sokol, cand. iur.; podpredsjed. Zlatan Anderlić, stud. iur.; knjižničar Adolf Jošovec, stud. fores.; arhivar Josip Vidović, stud. phil.

— **Profesorja dr. Derganca našli mrtvega.** Pogrešanega dunajskega turista prof. dr. Antona Derganca in njegovega prijatelja inženirja Himmelbauerja so našli mrtva na gori Planšpitzer na Štajerskem. V spanju sta na gori zmrznila.

— **Deželna blaznica na Studencu.** Dosedanji vodja deželne blaznice dr. Fr. Göstl je deželnemu odboru odpovedal svojo službo, ker je imenovan za primarija goriške blaznice. Na njegovo mesto je imenoval deželni odbor dr. Stefana Divjaka ter mu podelil v pomoč posebnega sekundarija.

— **Imenovanje.** Za rednega profesorja slovanske filologije na dunajski univerzi je imenovan Vencel Vondrak, dosedanji izvanredni profesor.

— **Za ravnatelja nove deželne blaznice v Gorici** je imenovan dr. Ernest Fratric, Italijan.

— **Smrtna kosa.** V Št. Vidu nad Vipavo je umrl tamkajšnji posestnik, mesar in bivši župan Jožef Bizjak.

— **Frankova tovarna na Kranjskem.** Kakor čujemo, namerava Frankovo podjetje za kavine surogate zgraditi sedaj tudi na Kranjskem tovarno. Skoro gotovo zgrade to tovarno v Litiji.

— **Uniforma goriških deželnih slug.** Goriški deželni odbor je vpeljal za svoje sluga nove uniforme. Sedaj hodijo sluga goriškega deželnega odbora po Gorici v uniformah — italijanskih Garibaldincev. Res lepo!

— **Nezgoda pivovarne v Lescah.** »Mednarodna« pivovarna v Lescah je imela te dni nesrečo. Pokvarilo se je 2500 hl piva. Škode imajo 50.000 K; za mlado podjetje vsekakor hud udarec.

— **Izvošček dobil glavni dobiček dunajske mednarodne razstave.** Glavni dobiček dunajske mednarodne lovske razstave je zadel lovski izvošček Woj-

narowski, ki je bil radi bolezn meseca septembra na Dunaju in je pri tej priliki kupil srečko.

— **Drago mleko.** V Szegedinu in okolici je radi bolezn krav tako pomanjkanje mleka, da prodajajo liter mleka, ki je veljal pred par dnevi 24 vinarjev, sedaj že po 40 vinarjev. V kavarnah pa se kave z mlekom niti ne dobi. Občinstvo pije namesto kave čaj. Poročila trdijo, da bode v prihodnjih dneh ondi liter mleka že po 60 do 80 vinarjev, ker še ni upati, da bi bolezen prenehala.

— **Neznaneec** je 5. m. v Trstu na ulici degli Argenti umrl na izbruhu krvi.

— **Samoumor policaja.** Matej Vesnaver, 28 let star, policist v Trstu, se je 5. t. m. ustrelil v glavo za takozvanim bosketom. Težko, da bo okrevaj. Vzrok so najbrže gmotne neprilike.

— **Ukradene dragocenosti.** Tatovi so v Gorici napravili zopet dober plen. Ukrali so par zlatih uhanov z briljanti, vrednih 200 K, zlato verižico z obeskom, vredno 100 K, zlato žensko uro z dvojnimi krovom, vredno 120 K. Ura ima številko 52.740 in monogram M. T. Nadalje 80 K vredno zapestnico in zlato iglo, vredno 60 K. Pred nakupom se svari.

— **Mlinar in njegova hči v Ribnici.** Društvo za varstvo otrok v ribniški dolini je priredilo 29. in 30. oktobra letos v Arkovem salonu dve gledališki predstavi. Obkrat se je dala staroznano Raupachovo žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Medtem, ko je pri prvi večerni predstavi napolnilo Arkov salon mnogobrojno inteligentno občinstvo iz celega sodnega okraja, je prišlo k drugi popoldanski predstavi tudi priprosto ljudstvo v obilnem številu. Posebno pri tej zadnji predstavi je bil gledališki prostor natlačeno nabit. Z igrjo je bil združen tudi srečolov. Vsega skupaj je bilo nad 200 dobitkov, med katerimi so se nahajale prav krasne in tudi dragocene stvari. Med onimi, ki so v ta namen darovali dobitke, je pohvalno omeniti vrle Sodražane, ki so se prav posebno izkazali. Loškopotška brata Rus sta darovala veliko, lepo srno. Preveč bi bilo naštevati vse velikodušne darovatelje imenoma. — Kar se igre, odnosno njene uprizoritve tiče, se mora reči, da so bile vloge v rokah že preiskušenih igralcev, ki so že mnogokrat nastopili. Ne da bi pretiraval, moram poudarjati, da so bile prav dobro naštudirane in primerno razdeljene. Igralci so se močno potrudili doseči tudi umetniški efekt. Reči se mora, da je bil ta namen v veliki meri dosežen! Najlepša hvala vsem, ki so pripomogli nesebično do tako lepo uspele prireditve, ki je donesla društvu za varstvo otrok nad petsto kron čistega dohodka. Posebno zaslugu pri celi prireditvi pa ima društvena blagajničarica ga. notar Gruntarjeva, ki je dala iniciativo in vodila v upravnem pogledu priredbe. Društvo ji je gotovo dolžno hvale. — O pomba uredništva. Gospodje dopisniki naj oprostite, ker kritike raznih predstav izpuščamo; iste presegajo okvir našega lista, kar naj blagovolijo gg. dopisniki upoštevati.

— **Strelna.** Iz Komende poročajo: V sredo, 2. t. m., zvečer ob pol devetih je treščilo v pod posestnika Mat. Pogarčarja na Gori št. 2. Pogoreli so pod, šupa in hlev. Škode je veliko, ker je pogorela vsa klaja, drva in gospodarsko orodje. Domača požarna bramba je hitro bila na licu mesta, da je tako obvarovala sosedna poslopja.

— **Odlikovanje.** Gospod Ivan Strgar, čebelar in trgovec s čebelami v Bitnjah pri Bohinjski Bistrici, je dobil na I. mednarodni lovski razstavi na Dunaju za razstavljene čebelne panje in nekaj čebelarških priprav lastnega izdelka častno kolajno c. kr. dunajske kmetijske družbe. Čast!

— **Krasen meteor** je bilo možno opazovati v četrtek, t. j. 3. t. m., zvečer ob 6. uri 35 minut v Ospu. Smer mu je bila od severovzhoda proti jugozapadu. Bil je zelenkasto-rumene barve in je padal polagoma gotovo četr minute, pustivši za seboj široko sled. In še kakke tri minute potem se je prav dobro videla meteorjeva sled na nebu.

— **Razpisane učiteljske službe.** Učiteljsko mesto na trirazrednici pri Sv. Križu pri Litiji v stalno nameščenje do 15. novembra t. l. — Na štirirazrednici v Starem Trgu pri Ložu učno mesto za moške proslince v stalno nameščenje do 24. novembra t. l. — Na šestrazrednici v Dobrepoljah (okraj Kočevje) učiteljsko mesto za moške proslince v stalno nameščenje do 3. decembra t. l. — Na petrazrednici v Loškem Potoku (okraj Kočevje) učiteljsko mesto do 3. decembra t. l. v stalno nameščenje. Dotični učitelj bi eventualno tudi lahko prevzel orgljanje v župnji-

ski cerkvi proti nagradi 400 do 500 K in prosto stanovanje.

— **Naše vojno brodovje.** Sredi tega meseca bo priplula domov Nj. V. L. »Cesarica Elizabeta« po dve in polletnem bivanju na Kitajskem. Z njo bo priplula tudi Nj. V. L. »Panter«, katera se je nahajala od lanskega leta na Kitajskem.

— **Kasacijsko sodišče** je zavrnilo ničnostno pritožbo tržaškega državnega pravdnštva v zadevi odvetnika dr. Robbe v Trstu, kateri je bil julija meseca t. l. obtožen goljufije in krivega pričevanja, a od državnega sodišča oproščeno.

— **Vihar na morju.** Pretekle dni je divjal na Jadranskem morju velik vihar. Promet je bil vsled tega zelo oviran. V nevarnosti so bile celo v tržaški luki vkrcane ladje. Parniki iz Dalmacije so imeli velike zamude. Poštni parnik paroplovne družbe Istra-Trst sploh ni mogel zapustiti puljske luke. V bližini Barkovelj je morje odtrgalo štiri čolne ter jih vrglo na cesto. Miramarska cesta je bila preplavljena. Morski valovi so bili do deset metrov visoki.

— **Banca popolare v Trstu** bo likvidirala. Tozadevna pogajanja z nemškimi bankami so že končana. S tem bo izginil s tržaškega površja — zadnji večji laški denarni zavod.

— **Tiskarski škrt.** V sobotnem članku »Ploj ne kandidira več« se je vrnila tiskarska pomota. Namesto besede »Verbrecher« ima stati »Verbrechen«, tako da se tozadevni odstavek pravilno glasi: »Verbrechen nach § 128 St. G.« — Sicer pa je ta tiskarska pomota tako očitna, da jo je gotovo vsak naših bravcev že sam takoj spoznal.

Ljubljanske novice.

Ij **Velecenjeno uredništvo!** Ganjen v dno duše vsled prijaznosti in uljudnosti bratov Slovencev smatram, da je pri odhodu iz vašega kraja, moja mila dolžnost izreči toplo zahvalo »Društvu prijateljev poljskega naroda« za plemenito krščansko organizacijo, ki s svojimi lepimi cilji napolnjuje s ponosom vsako dobro srce in daje krasno spričevalo ideji, ki smatra za podlago življenja narodov predvsem krščansko etiko. Zahvaljujem se posebno dr. Lé-nardu, dr. Adlešiču in dr. Božiču, da so me spremljali po slovenskih zavodih, kjer sem se prepričal o veliki kulturi in o vašem velikem pozitivnem delu. Zahvaljujem se tudi ravnatelju muzeja dr. Mantuaniju za njegovo veliko ljubeznjivost, s katero mi je dajal pojasnila, kar bom v domovini upotevil. Odhajam s prepričanjem, da narod, ki je tako organiziran in ima tako plemenita stremiljenja, mora zmagati. Naj živi torej narod slovenski! Čast in slava mu! — Stanislav Jasinski. — Ljubljana, dne 5. novembra 1910. — P. S. Še v informacijo »Slov. Narod« a pri priliki petkove notice v »Narodu« pripominjam, da se uredništvo moti, če trdi, da nimam pravice nastopati v imenu Poljakov (dasiravno imam večjo pravico, kakor ima »Slov. Narod« in g. Ivan Hribar nastopati v imenu Slovencev). Toda nisem nastopal v imenu poljskega naroda na shodu »Prijateljev poljskega naroda«, ampak v imenu poljske krščanskosocialne stranke.

Ij **Pogorišče v »Mestnem Domu«.** Pet dni je »Slovenski Narod« delal velikansko reklamo za »shod napredne stranke«, ki naj bi se vršil včeraj dopoldne ob 10 uri v »Mestnem domu«, in še v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj je klical: »vsi na shod«, »samo z impozantno manifestacijo je nam mogoče kaj doseči« Ljubljansko občinstvo je nato res sijajno s svojo odsotnostjo manifestiralo, da je tako odličnih govornikov in politikov kot je gosp. Josip Turk, do grla sito. Včerajšnji shod v »Mestnem domu« je za narodno-napredno stranko sijajna blamaža. Gospodje so dobili to, kar so iskali. Ob 11. je bilo na galeriji celih 24 ljudi, v dvorani pa komaj 150 ljudi in še od teh jih je mnogo zbežalo, ko je govoril dr. Triller. Vtis je bil, da se nahajaš na političnem pokopališču, posebno takrat ko je pričel »iz groba« govoriti dr. Tavčar. Drugič naj si gospodje, kadar hočejo v »Mestnem domu« zopet igrati prizor iz »Mlinar in njegova hči«, izposodijo iz garderobe slovenskega gledališča tudi bele haljine. Vtis vseh govorov je bil ob impozantni manifestacijski praznoti, tak, da so, kakor »Slovenski Narod« sam odkritosrčno pripozna, zborovalci, ko so odhajali, z »zobmi škripali«. Ko je prišlo tistih par tucatov z »zobmi škripajočimi« možičkov iz »Mestnega doma«, za njimi pa dr. Tavčar, dr. Triller, dr. Kokalj in Turk, so se ljudje muzali, češ: »Poglejte, to spredaj je »armada«, ti-le štirje zadaj so pa »generali«! Z »zobmi

škrpajočimi ljudmi ni imel nihče usmiljenja. Ljudje so se jim smejali in jim blamažo privoščili. Več se o tem shodu res ne izplača pisati.

Ij Sedeži k nedeljskemu velikemu sklopičnemu predavanju S. K. S. Z. se bodo dobivali od četrtega zjutraj dalje v trafiki g. Soukala pred škofijo.

Ij Prevzvišeni gospod knezoškof se je danes odpeljal na Dunaj, da se udeleži škofovske konference.

Ij Opozarjamo na javno predavanje S. K. S. Z., ki bo v sredo, 9. t. m. Predava g. prof. Fr. Komotar iz Kranja. Začetek ob 1/8. uri zvečer. Vstop vsakemu prost.

Ij Mešani zbor »Ljubljane« ima jutri, v torek ob 1/8. zvečer vajo. Opozarjam posebno gospode, da je to izredna vaja. — Pevovodja.

Ij »Slovenski Narod« očita v zvezi z glasilom mladim kritikom Slovenca sovražstvo do gledališča in pristranske, neopravičene sodbe. Naš odgovor je ta: Pišite kar vam drago; naše stališče je bilo, je, in bo vedno enako. »Dobre predstave bomo hvalili, slabe grajali, ako je to temualionemo všeč ali ne!« — Dostojnost in stroga objektivnost je naše načelo.

Ij Prireditel katoliškega mladeniškega društva. Naše občinstvo je pričelo smatrati udeležbo pri prireditvah katoliškega mladeniškega društva kot nekako socialno dolžnost; s svojim mnogostevilnim obiskom daje namreč novega poguma voditeljem v naši organizaciji prepotrebne društva, obenem pa spodbuja mladeniče k pridnosti in vztrajnosti pri pripravah za javne nastope. Kdor pa le enkrat pride k prireditvi katoliškega mladeniškega društva, pride drugič še z večjim veseljem, ker se mu priljubijo dobro izvežbani tamburaši, pevci in igralci. Dobremu slovesu društva je tudi izdatno pripomogla včerajšnja prireditev. Tamburaške točke so bile prednašane z veliko preciznostjo; občinstvo jih je burno odobravalno in tudi doseglo, da je tamburaški zbor dodal še eno točko. Tudi pevci so želi glasno pohvalo. Zbor ima vse pogoje, da bo mogel še lepo napredovati in dosegati vedno večje uspehe. Zlasti so nam ugajali igralci; svoje vloge so popolnoma obvladali in jih tako spretno izvršili, da je bilo pravo veselje, prisostovati igri »Repotev«. Poznalo se je, da je krepka, vesela roka za kulisami pripomogla mladeničem, da so nam podali tako lepo zaokroženo, v vseh podrobnostih zadovoljivo igro. — Pred igro je nastopil vrlo priljubljeni govornik prečastiti gospod profesor dr. Josip Jerše. Občinstvo ga je živahno pozdravilo; s svojim govorom, v katerem je zanimivo govoril o mnogih časovnih vprašanjih, o draginji in drugih, je dosegel, da se bomo drugič še bolj razveselili njegovega nastopa. — Med udeleženci včerajšnje prireditve katoliškega mladeniškega društva so bili zastopani vsi sloji ljubljanskega občinstva; opazili smo med drugimi tudi prečastitega gospoda stolnega kanonika Ivana Sušnika, gvardijana frančiškanskega samostana P. Avrelia Knafeja itd.

Ij Za travniškega mojstra za deželo je imenoval deželni odbor L. d. o. v. i. k. a. Rupelj, ki je bil doslej travniški mojster pri društvu za osuševanje barja.

Ij Pouk v ruščini se prične jutri ob 8. uri zvečer v stanovanju gosp. dr. L. Jenka, Jurčičev trg št. 3. Kdor se želi učiti, naj se blagovoli jutri oglašiti na stanovanju g. dr. L. Jenka.

Ij Poročil je danes v stolnici veleč. g. kanonik dr. F. Čekal c. in kr. nadporočnika-avditorja dr. Mirka Kresnika z gospodično Mici Čudnovc. Bilo srečno!!!

Ij Društvo inženirjev. Včeraj se je vršil v gornji dvorani hotela »Union« sestanek inženirjev, ki je bil sklican v zadevi ustanovitve strokovnega in stanovskega društva. Obila udeležba iz vseh slovenskih pokrajin in mnogoštevilni priklasi so pač izpričali, v kako težavnih razmerah se mora inženirski stan boriti za svoj ugled in za pravilno vpoštevanje svojega pozitivnega delovanja, tako v upravi, kakor na polju, ki bi po svoji naravi moral biti izključno le njegova domena. Javnost bo ustanovitev »Društva inženirjev« gotovo toplo pozdravila in to tembolj, ker bo tako društvo tudi velika opora oblastnim in javnim korporacijam sploh. Na podlagi svojih pravil bo društvo moglo in moralo oglašati se v javnih zadevah, pri katerih strokovno in pa tudi stanovsko mnenje inženirjev do-

sedaj, žal, ni bilo vpoštevano v tisti meri, ki je vsekakor umestna. Osnutek pravil in temeljiti razgovor o njih jamči, da bo društvo v doseg svojih ciljev nastopalo s tisto vnemo, ki naj ne bo vodilo inženirjevo samo pri njegovih strokovnih delih, temveč tudi pri vprašanjih, ki se tičejo njegovega stanovskega ugleda in pa posebej še njegove socialne pozicije.

Ij Nesreča pri Gruberjevem pokopu. Včeraj so zaradi previsoko narastle Ljubljani odprli jez. Deroča voda je seboj odnesla mnogo lesa, katerega so delavci na obrežjih lovili s drogovi in vlekli iz vode. Tudi delavec Rudolf Jörg, rodom iz Hrvaškega, je v Štefanji vasi zataknil v nek plavajoč hloed drog in ga hotel potegniti h kraju. Hloed pa ga je potegnil v valove, pod katerimi je izginil v globočino in ga ni bilo mogoče rešiti. Njegovo truplo dosedaj še niso dobili.

Ij Pogrešajo od dne 3. t. m. dne 8. septembra 1882. leta rojeno ter v Videm pri Kočevju pristojno, v Jenkovi ulici št. 13 stanujočo samsko služkinjo Marijo Strnadovo. Pogrešanka je odšla navedenega dne zjutraj med 3 in 4. uro od doma ter zapustila pismo, v katerem prosi svojega ženina in očeta odpuščanja in jima naznanja, da se bode usmrtila, ker ne more dobiti pripravne službe. Dekle je srednje postave, dolgolica, ima sive oči in temnoplave lase. Obležena je bila dozdevno v križasto krilo, črno jopico, je imela rdečo ogrinjajočo, obuta pa v nizke čevlje. Nogovc brčkone ni imela. Komur bi bilo o nji kaj znanega, naj to sporoči mestni policiji ljubljanski.

Ij Slovensko deželno gledališče. Jutri, v torek gostuje na našem odru domača umetnica gospa operna in operetna pevka Irma Polakova v ulogi operne pevke Angele v »Grofu Luksemburškem«. (Izven abonementa; za lože par.) — V četrtek se poje letos prvič Fallova opereta »Dolarska princesa«. (Nepar.) — V soboto prvič Henne Veberjeva burka »Zakonske metode«. — Prihodnji teden Vojnovičev »Ekvinokcij«.

Ij Kap zadela. Sinoči je prišel delavec Jakob Kraljič, rojen leta 1852. v Iški Loki, v neko gostilno v Trnovem, kjer je nekoliko pil in jedel. Kmalu nato mu je prišlo slabo ter so ga odvedli na zrak, meneč, da mu škodi dim. Ko ga pripeljejo na prosto, se je zgrudil mrtev na tla. Na lice mesta došla policijska komisija je zamogla konstatovati le smrt ter odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Ij Poizkušen samoumor igralke. V soboto ponoči se je zastrupila v nekem tukajšnjem hotelu igralka nemškega gledališča z imenom Sapi Lucija. Zažula je karbolno kislino, nakar so jo odpeljali v deželno bolnišnico. Kakor čujemo, bode v kratkem okrevala in zapustila bolnišnico. Vzrok poizkušene samoumora ni pojasnjen.

POLJAKI V NEMČIJI.

Pri državnozborski nadomestni volitvi za poslancem dr. Skardinskem je dobil poljski kandidat za nemški državni zbor dr. Morawski 15.965 glasov, nemški pa le 5568.

Štajerske novice.

š Državni poslanec Verstošek o položaju. Včeraj je imel državni in deželni poslanec g. prof. Verstovšek izborni obiskani shod v Sevnici. Zborovalci so soglasno in z velikim navdušenjem odobrili slovensko obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru in pozvali poslance, naj v tem boju proti nemški večini radi zapostavljanja slovenskega Spodnjega Štajerja vztrajajo. Profesor Verstovšek je izjavil, da bi bila Bienerthova, Slovincem neprijazna vlada, v stanu uvesti absolutizem, predno bi Slovanom dala enake pravice kot Nemcem. Vlada pa ima računati s široko maso in zavednim ljudstvom, ki bi se uprlo absolutističnim nakanam vlade in bi s pasivno rezistenco ustavilo državni voz. Tudi bi s prvim dnem absolutističnega režima prišla država ob ves kredit pri drugih državah, posebno pri denarnih mogotcih. Vlada, ki je pokazala nezmožnost biti pravična vsem avstrijskim narodom, mora odstopiti. Le z odstopom in za Slovane primeren zastopstvom v ministrstvu je mogoče v Avstriji priti do reda in mirnega delovanja.

š Zlatomašnik č. g. Ivan Krušič umrl. Iz Celja nam poročajo: Po dolgi, hudi bolezni je umrl gospod zlatomaš-

nik Ivan Krušič, konzistorialni in šolski svetnik, profesor veronauka v pokopu. Pogreb za pokojnim bo v torek ob 9. uri.

š Samoumor radi žalostnega materinega življenja. Na Slomih v ptujski okolici se je ustrelil Franc Janžekovič, ker ni mogel pretrpeti, da je imela mati razmerje z nekim sosedom.

š Savinja je prestopila bregove in nosi seboj drevesa.

Telefonska in brzolavna poročila.

VELIČASTNA KATOLIŠKA MANIFESTACIJA ZA SVETEGA OČETA.

Dunaj, 7. novembra. Tu se je vršil v »Volkshalli« včeraj velkanski manifestacijski shod katoličanov zoper žaljivi govor, ki ga je imel 10. septembra judovski župan Rima, Ernesto Nathan, Anglež po rodu, ki še dobro italijansko ne zna, vodja lože, in v katerem je kruto žalil Svetega Očeta. Shoda se je udeležilo 10.000 oseb, prišla so društva tudi z dežele z zastavami. Bilo je navzočih tudi veliko škofov. Med drugimi sta govorila podžupan Porzer in grof Resseguier, ki je protestiral proti Nathanu in proti temu, da sv. oče ni na svojo noto na države ni dobil nobenega odgovora. Ostro je radi tega prijel tudi grofa Aehrenthala. Sprejela se je ostra resolucija proti nesramnostim angleško-laskega juda. Shod je napravil velik vtis na javnost. Sprejela se je tudi ostra resolucija proti nemirom na avstrijskih visokih šolah. V resoluciji se povdarja, da katoličani ne bodo več mirno gledali napadov na svoje sinove na vseučiliščih ter odločno zahtevajo, da se napravi konec takim portugalskim razmeram. 300 navzočih nemških nacionalcev, ki so glasovali proti, so zborovalci potisnili na cesto. Bili so jako burni prizori.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Dunaj, 7. novembra. Avstrijska delegacija ima prvo meritorno plenarno sejo jutri. Prvi dne pri cesarju bo dne 12., drugi dne 14. t. m.

NEMIRI NA DUNAJSKEM VSEUČILIŠČU.

Dunaj, 7. novembra. Naučni minister je določil, da morajo biti krivci pri zadnjem izgredu na vseučilišču kaznovani discipliniranim potom.

SAMOU MOR VSEUČILIŠČNICE.

Gradec, 7. novembra. Tu se je v sobi kemičnega instituta s ciankalijem zastrupila 25 let stara slušateljica filozofije Vera Haemerle, hči okrajnega uradnika iz Inomosta, ker ni napravila izpita.

STAVKA TRAMVAJSKIH USLUŽBENCEV V TRSTU.

Trst, 7. novembra. Tu se pripravlja stavka tramvajskih uslužbencev. Uslužbenci so dali podjetju rok 10. novembra, da ugodí njihovim zahtevam.

ZOPET HOFRICHTER.

Dunaj, 7. novembra. Bivši nadporočnik Adolf Hofrichter je prosil ravnatelja kaznilnice, naj stori korake, da se njegov proces zopet obnovi. Hofrichterjeva žena je v žalostnih gmotnih razmerah ter namerava postati gledališka igralka.

TURŠKO POSOJILLO.

Carigrad, 7. novembra. Ministrstvo je odobrilo posojilo z nemško-avstrijsko skupino.

NEMIRI NA ŠPANSKEM.

Barcelona, 7. novembra. V soboto dopoldne so poizkušali stavkujoči v Sabadellu dospeti v Barcelono, kar je pa orožništvo preprečilo. Opoldne in zvečer so zopet poizkušali priti v Barcelono, a se jim zopet ni posrečilo. Izvršilo se je mnogo aretacij.

Madrid, 7. novembra. V Barceloni in Sabadellu je bil včeraj popolen mir.

STAVKA RUDARJEV NA ANGLEŠKEM.

London, 7. novembra. V Aberdare-talu stavka 12.000 rudarjev. Žene rudarjev so napadle policijo, ki pa jih je razkropila.

ARETIRANI PORTUGALSKI ČASTNIKI.

Madrid, 7. novembra. Na portugalski meji je bilo v soboto aretiranih 17 častnikov. Baje so bil člani zarote proti portugalski vladi v Lizboni. Pričakovati je še več aretacij.

: Naročajte „Slovenca“ :

Razne stvari.

Kinematografska gledališča in ljudska izobrazba. Pri 8. nemško-avstrijskem kongresu za ljudsko izobrazbo, ki se je vršil te dni na Dunaju, je opozarjal inženir Robert Lang na kinematografska podjetja z ozirom na njihov pomen v ljudski izobrazbi. Govornik je povdarjal na podlagi statističnih podatkov, da obstoji v Avstriji 350 kinematografskih gledališč. Obisk kinematografov je zelo živahen; samo na Dunaju so imela v letu 1908 posetnikov 9 in pol milijona. Vrednost predstav je zelo neenaka. Nekateri filmi so velike vrednosti, medtem ko je precejšen del, takozvanih dram, ne samo neokusen, temveč tudi bolj pogubnega vpliva kakor pa razni pornografski ali pa detektivski romani. Govornik je pozival, naj se za dobra gledališča dela kolikor mogoče dobrega razpoloženja, še bolj pa svari pred onimi, ki se pečajo z umazanimi predstavami.

Bodočnost svinčnikov. Ako bi imeli svinčniki v svoji sredini res svince, kar bi se moglo sklepati po imenu, potem bi ne bilo treba skrbeti, da bi nam kdaj zmanjkalo svinčnikov, ker je svinca dovolj na svetu. O grafitu velja to v manjši meri. Če se pa že sedaj pojavljajo glasovi, da grozi industriji svinčnikov huda nevarnost, je temu vzrok to, ker se vedno težje dobiva za svinčnike primerne lesa. Znani rdečkasti les, kakršnega uporabljajo za vse boljše vrste svinčnikov, ni morebiti cedrin, kakor se tolikokrat trdi, ampak od neke vrste brinja, Juniperus virginiana, ki bi mogla prospevati tudi v srednjeevropskih pokrajinah, ker raste v krajih severne Amerike, v katerih je zima mnogo ostrejša. V ameriških Združenih državah pa se že desetletja na brezobziren način pustoši gozdove. Neizmerne množine lesa romajo vsako leto v tvornice popirja, tako da se ameriške oblasti z vso pravico bavijo z vprašanjem, kaj bo s preskrbovanjem lesa v poznejših letih. Dosti sicer ne morejo storiti, ker je v Ameriki ravno trgovska smisel tako živahna, da se smeši vsak apel na splošne koristi celokupnosti. Lov za dolarji izredno otežuje potrebne odredbe, ki bi se mogle uvesti po parlamentarnem potu. V Združenih državah se poseka vsako leto, kakor dokazujejo uradni statistični podatki, mnogo več lesa, kot ga pa zraste. Vsled tega tudi cene lesa boljše vrste par let že neprestano rastejo. Tudi takozvani cedrin les za svinčnike se draži vsled zgoraj navedenih razmer, tako da tovarnarji pravzaprav niso več v položaju čakati še nadaljnjih višjih cen, temveč se morajo že dandanes ozirati po nadomestilu, četudi doslej navidezno brez uspeha. Lesa je še v enormnih množinah na svetu, čegar uporabnost še niti ni preizkušena. Tako raste n. pr. v Vzhodni Indiji, ne uštevši Cejlona, nad 4000 vrst lesa, čegar kvaliteta večinoma glede na njegovo tehnično uporabljivost še ni znana.

Veliki ženski klobuki — sredstvo za gledališko reklamo. Pred osmimi meseci je bilo mnogo hrupa v londonskih časopisih in mnogo govorice v raznih družbah zaradi zanimivega dogodka v nekem londonskem gledališču. Nekega večera ste namreč došli v gledališče dve elegantno oblečeni gospe z velikanskimi modernimi klobuki, a ste morali zapustiti gledališče, ker je nekega gospoda doletela nesreča, da je moral sedeti med predstavo za tema dvema damama. Reče ni radi velikanskih klobukov nič videl na oder, pa je povzročil velik škandal, da ste morali dami oditi iz gledališča zaradi ljubega miru in sramote. Ta sučaj je povzročil seveda mnogo govorice in časopisi so prinesli cele strani o čudežih ženske mode. Sedaj pa je prišla v javnost zakulisna spletkarja, ki je bila povod omenjenemu dogodku. Ravnatelj omenjenega gledališča, Curzon, je podjetnik velike spretnosti. Ker je bilo njegovo gledališče vsak večer napol prazno, je iskal pomoči pri nekem gospodu, po imenu Dann, ki je bil njegov »pressagent« ter obvezan, da dela za gledališče veliko reklamo. No, ta Dann je vsled ravnateljeve prošnje kupil svoji ženi in njeni prijateljici elegantni obleki ter ogromna klobuka, sam pa se je oblekel v frak in si nadel belo ovratnico. V gledališču je sedel za svojo ženo in njeno prijateljico ter umetno povzročil škandal. Uspeh ni izostal. Časopisi so pisali mnogo o tem navidezno uprizorjenem skandalu in gledališče je bilo odlej vedno nabito polno. Ravnatelj gledali-

H. SUTTNER
Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača
exportna tvrdka ur zlatnine
in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-
stvena znamka

„IKO“

Briljanti ponizki ceni.

šča pa pozneje ni hotel izplačati Dannu obljubljenih 2500 frankov za uspešno reklamo, vsled česar je Dann vložil proti njemu tožbo in tako je prišla stvar v javnost. Sodnijska razprava se je vršila 24. preteklega meseca in prisostvovalo ji je mnogo občinstva. Sodnik je zavrnil tožbo, a Dann je vložil priziv. Ravnatelj gledališča pa si zopet zadovoljno mane roke, ker je bila ta razprava zopet reklama za njegovo podjetje, in sicer nenaprosena.

Edisonov prvi ček. V Edisonovih življenjskih spominih, ki jih priobčujo »Annales«, je tudi zanimiva dogodbica, kako je Edison zaslužil svoj prvi ček. Nekega dne ga je poklical predsednik brzojavne družbe, za katero je izdeloval Edison svoje iznajdbe, k sebi, da uredita denarno stran cele zadeve. General Leerts ga je vprašal kratko, koliko zahteva za svoja dela. »Bal sem se govoriti,« pripoveduje veliki iznajditelj, »ter imenovati vsoto 5000 dolarjev, ker sem mislil, da bi se osmešil in mogoče ničesar ne dobil. Bili so to eni najstrašnejših trenutkov v mojem življenju. Zaman sem si razbijal glavo najti primeren odgovor. Končno sem rekel: »Prosim, stavite mi vi najprej ponudbo.« Moja drznost me je presenetila. Sedaj se nisem več bal, bil sem skoro popolnoma trden. »Kaj pravite k 40.000 dolarjem?« vprašal je general Leefferts. Skušal sem ostati kolikor mogoče miren. Mislil sem, da mi bo počilo srce, tako mi je bilo. Z največjo težavo sem odgovoril mirno, kolikor sem mogel: »To bi se dalo poslušati!« — Dva dni pozneje bi moral iti Edison iskat dogovorjeno pisмено pogodbo ter jo tudi sam podpisati. Ves dogodek pa se mu je zdel kakor sen in v naslednjih dveh nočeh ni mogel spati vsled razburjenja. Ko je potem zopet prišel k Leeffertsu, je bilo vse v najlepšem redu. Podpisal je pogodbo in dobil ček za 40.000 dolarjev. Uradniki banke, kjer si je pustil ček izplačati, pa so si dovolili ž njim malo šalo. Naštelj so mu 40.000 dolarjev v samih malih bankovcih, da si je moral Edison ž njimi nabasati vse žepa. Ker ni vedel, kaj naj počne s tolikim papirnim denarjem, je vprašal za svet generala Leefferts, ki mu je potem denar naložil v neki banki.

Radi psa se je ustrlil. Ves Pariz govori o tragediji profesorja Sprechera. Bil je samec in ni imel nikogar pri sebi razun svojih psov in mačk, ki jih je silno ljubil. Nekega dne mu je poginil najljubši pes. Profesor ga je pokopal na pasjem pokopališču ter se vrnil jokajoč domov. Ko je prišel domov, je ustrelil svojega drugega ljubimca, nato pa samega sebe. V pismu, ki ga je pred smrtjo spisal, pravi: »Bojim se, da me živali, edini moji prijatelji, po vrsti zapuste ter da ostanem potem sam na svetu. Zato sem si izvolil, da umrem prej, predno me zapuste samega.«

Posebni vagoni za ženske klobuke. Odkar so dame začele nositi velike klobuke, se to modo neprestano graja in hvali. A vsa borba proti tem klobukom je brezuspešna, ker je moda nepremagljiva in veliki klobuki še sedaj vladajo in bodo vladali, dokler jih nove kaprice hudomušne mode ne bodo pregnale za peč ali kam drugam. Kako so se ti velikanski klobuki priljubili in razširili med ženskami, je najbolj razvidno iz naslednjega. Več dunajskih tvrdk, ki pošiljajo že dalje časa ogromne ženske klobuke v zelo velikem številu na razne kraje, so poslane pred časom poštному ravnateljstvu na Nižjem Avstrijskem prošnjo, v kateri tožijo, da se v zadnjem času mnogokrat polomijo škatulje, v katerih pošiljajo svoje klobuke, ki se vsled tega tudi pokvarijo. Ker so škatulje izdelane iz kartona, iz kakršnega izdelujejo tudi škatulje za druge poštno pošiljatelj, je mnenje trgovcev, da se pokvarijo razposlani klobuki vsled nepazljivosti poštinskih uslužbencev. Zaradi tega so prosili trgovci v omenjeni prošnji, naj poštno ravnateljstvo pouči svoje uslužbence, da naj manipuliraju paketom z damskimi klobuki posvečajo posebno pazljivost. Prošnja je imela uspeh. Ravnateljstvo ni samo priporočilo uslužbencem, naj oprezno ravnaajo z spačenimi klobuki, temveč je tudi obenem naročilo tudi posebne nove železniške vagonce za modne stvari in prevažanje zabojev z velikanskimi ženskimi klobuki. Damam v provinci se torej ni treba bati, da dobe svoje dragocene potreščine pokvarjene. Kako so seveda oni možje zadovoljni, ki morajo naročati svojim ženam klobuke z Dunaja, seveda ne vemo oziroma nečemo povedati.

Celo mesto v nevarnosti, da se pogrezne. Mesto Amalfi je v nevarnosti, da se pogrezne, kot se poroča iz Rima. Zemlja, na kateri je mesto sezidano, je voda izpodjedla in vsled neprestanega deževja se je po mnenju inženirjev

bati katastrofe, ako se ne posreči preprečiti, da bi se voda ne usedala v zemljo. List »Tribuna« izraža bojazen, da bo treba bržkone se izseliti prebivalcem mesta Amalfi. Ukrenili so najširše varnostne odredbe.

Trpi Vaš otrok na angleški bolezn,

Pristna le sto znamko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

in nje v 34 letih dosežen uspeh pri angleški bolezni. Sladek, smetanast okus Scott-ove emulzije je pri vseh otrocih zelo priljubljen in pri tem veliko bolj učinkuje kot drugo neprijetno ribje olje.

Scott-ovo emulzijo

Cena izvrlni steklenici 2 K 50 vln. Dobi se v vseh lekarnah.

3109

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padešina v 24 urah v mm
6	9 zveč.	722,4	6,1	sl. jug.	oblačno	
7	7. zjut.	729,0	3,6	sl. szah.	jasno	23,8
	2. pop.	729,8	11,1	sl. jzjah.	.	
Srednja včerašnja temp. 9,3° norm 5,9°						

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 7. novembra.

Pšenica za april 1911	10,67
Rž za april 1911	7,76
Oves za april 1911	8,36
Koruz za maj 1911	5,56

Kurzi efektov in menjic.

dne 5. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9675
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9675
Avstrijska zlata renta	11555
Avstrijska krona renta 4%	9310
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8285
Ogrska zlata renta 4%	11125
Ogrska krona renta 4%	9170
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8100
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1863
Kreditne delnice	66525
London vista	24082 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11757 1/2
20 mark	2351
20 frankov	1909
Italijanski bankovci	9490
Rublji	254 1/4

„Andropogon“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakanja prek širše sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo, ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi, izkušena in zjemčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prebale. — Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, karor tudi brade in imajo novo zrasti lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja — Cena steklenice 3 krone. — Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele. —

Preprodajalci popust.

Glavna zaloga in razpošiljatev pri g. VASO RETRIČIČA nasl. I. SAMECU v Ljubljani.

V zalogi imajo tudi gg: U. pl. Trnkoczy in A. Kanc v Ljubljani, lekarna pri zlatem jellenu in Ant. Adamčič v Kranju, lekarna „pri angelju“ v Novem mestu in Ivan Omerza v Zagorju ob Savi

Zima zahteva

- gorko odejo, rudeče široke koltre
- K 6'30, pisane široke koltre K 6'60,
- klotaste koltre s pisano podlago
- K 8'80, rožaste flanelaste odeje
- K 3'80, flanelaste rjuhe K 2'—,
- plahte (koce) po K 2'—, 2'50, 3'20,
- 2798 ter K 4'— i t. d., samo pri

R. MIKLAUC, Ljubljana,

Stritarjeva ul. 5. Pošilja se tudi po pošti.

Stenograf in strojepisec

(moška moč), popolnoma več slovenske in nemške stenografije, se sprejme takoj

u odvetniško pisarno.

Naslov v upravnistvu.

3270

Naznanilo preselitve!

Modni atelje M. Šarc

se je preselil iz Gradišča na Kongresni trg štev. 4 v hišo g. Gerberjeve.

3273 3

Mladenic

star 26 let, izučen

trgovec, s 24.000 K

gotovine, želi se

priženiti

na kako posestvo s trgovino na deželi. —

Vzame gospodično, tudi vdovo brez otrok, od 20 do 30 let. — Ponudbe s fotografijo pod: A. P. 19, glavna pošta, Ljubljana. —

3262

Stanovanje

s 3 sobami

se odda za

febr. termin.

Več se izve

pri hišniku

Slovenski trg 8 (trg Pred sodnijo).

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; krl, moč, zdravje do-sežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak 3601 knjižico brezplačno

v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani

ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Gostilna

z gospodarskim poslopjem, prostornim dvoriščem in lepim sadnim vrtom se pod ugodnimi pogoji proda ali da v najem. Proda se event. tudi samo skedenj. Ponudbe pod: »Ugoden nakup« na uprav. lista. 3277

Ženitna ponudba

Za 30 letnega čvrstega vdovca na Kranjskem, lepe zunanosti, industrijalca in veleposesnika z večjim premoženjem, s 15.000 K letnega dohodka išče se zavedna Slovenka, gospica ali mlada vdova brez otrok, s primernim lastnim premoženjem, iz dobre družine, pridnih staršev, gospodarsko lepo vzgojena, dobro srčna, ki bi bila zmožna biti desna roka in ljubeča žena dobremu možu.

Le resne ponudbe se sprejemajo, če mogoče tudi s sliko, ki se takoj vrne, pod šifro: Januar 1911 na upravništvo »Slovenca«.

Stroga tajnost pod častno besedo zjamčena.

3252

(4)

Lepa, velika skladišča

pripravna za vinsko trgovino ali drugo tranzitno blago, se takoj ali za februar 1911 dajo v najem v Spod. Šiški štev. 61.

3274 3

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča, se odda s 1. novembrom. Poizve se pri hišnem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska 2942 ulica št. 6. 1

Trgovski učenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Zahteva se primerno šolsko izobrazbo in veselje do trgovstva. Prednost imajo taki, ki so se že kje trgovstva učili. Oglasbe sprejema in daje pojasnila upravništvo »Slovenca«. 3187 6

Dr. Mirko Kresnik

c. in kr. nadporočnik-avditor

Mici Kresnik, roj. Čuden

poročena.

Ljubljana, 7. novembra 1910.

3275

ROBERT SMIELOWSKI

: arhitekt in mestni stavbni mojster :

usoja si vljudno naznaniti, da se je s svojo stavbno pisarno preselil na

Rimsko cesto štev. 2 (Recherjeva hiša).

Obenem se priporoča slav. občinstvu za izvršitev načrtov in proračunov, sprejema nova, adaptacijska in vsa v to stroko spadajoča dela, katera se izvrše najsolidneje in po zmerni ceni.

3261

(6)

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za **kadilce**.

Glavna zaloga:

Lekarna **Ub. pl. Trnkozcy** v Ljubljani

3427 Cena K 2.— 52—1

Tri žlice

železnatega vina lekarja
Piccolija v Ljubljani, c. in
kr. dvornega založnika,
vsebujejo množino železa,
ki jo mora zavžiti odrasli
človek vsak dan, ako nje-
gov organizem potrebuje
železa, v nasprotju z dru-
gimi izdelki, ki vsebujejo
le tako množino železa, ki
se dokazano nahaja v vsa-
kem namiznem vinu, in to-
rej nimajo nikake medic-
niške vrednosti. Polliter-
ska steklenica 2 K.

Št. 34173.

Ustanove.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je podeliti za tekoče leto sle-
deče ustanove:

1. Jan. Bernardinijevo v znesku	K 230
2. Jos. Jak. Schilling-ovo v znesku	" 250
3. Jurij Thalmeinerjevo v znesku	" 250
4. Jan. Jost Weberjevo v znesku	" 230

do katerih imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omo-
žile, so uboge in lepega vedenja;

5. Jan. Nikl. Kraškovičevo v znesku	K 163

do katere ima letos pravico ubogi kmetovalec iz Št. Peterske župnije v
Ljubljani.

6. Ant. Fancojevo v znesku	K 128

do katere imajo pravico uboge poštene neveste meščanskega ali pa niž-
jega stanu;

7. Jos. Sr. Sinnovo v znesku	K 96

katero je podeliti dvema najrevnejšima deklicama iz Ljubljane;

8. Miha Pakičevo v znesku	K 244

do katere imajo pravico ubogi obrtniki meščanskega stanu ali pa njih vdove;

9. Jan. Krst. Kovačevo v znesku	K 302

katero je razdeliti med štiri v Ljubljani bivajoče revne rodbinske očete
ali vdove matere, ki imajo po več otrok in uboštva niso sami krivi;

10. Marije Kosmačeve v znesku	K 204

do katere imajo pravico uboge uradniške sirote ženske v Ljubljani, ki so
lepega vedenja;

11. Helene Valentinijeve v znesku	K 168

katero je razdeliti med take v frančiškanski župniji v Ljubljani rojene
otroke, ki nimajo starišev in še niso 15 leto prekoračili;

12. Ustanovo za onemogle posle v znesku	K 100

katero je razdeliti med štiri uboge posle, ki ne morejo več delati in so
dobrega slovesa.

Prošnje za podelitev ene ali druge teh ustanov je vlagati oprem-
ljene s potrebnimi dokazili, do **30. t. m.** pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 1. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik

Laschan l. r.

3234

KLOBUKI, CILINDRI

čepice, kravate, perila samo zadnje novosti v
modni in športni trgovini za gospode

P. Magdič

3012

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Esvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnovno

Milo

Priporoča tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

Dr. Ivan Benkovič
odvetnik v Celju
sprejme takoj
odvetniškega substituta

Plača po dogovoru. 3235

**Zaradi ogromne za-
loge pod lastno ceno**

priporoča 3252 (3)

zalogo narejenih oblek in konfekcijo za dame
„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Ogromni denar prihranite!

Pri nakupu manufakturnega blaga,
ako kupite sedaj v trgovini

I. Grobelnik-a
Ljubljana, Pred Škofijo

Ker opustim že koncem t. l. svojo
trgovino, se bode

**od 7. novembra
1910 naprej**

vse manufakturno in modno blago,
veliko sukna in raznovrstne tka-
nine oddajalo

globoko izpod navadnih cen.

Ne zamudite prilike! Vse blago je prosto ogle-
dati, nikdo ne bo siljen kupiti.

Pozor!

3258

Za gosp. trgovce, krojače in šivilje je prilika, večje
partije po izvanredno malih cenah nabaviti!

Najvažnejše **perje in puh** popolno čisto in
je, da se kupi brez vsega duha.

Tako **perje in puh** se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflcove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po	K 5'25
" " " " " " " " " " " "	2'50	" " " " " " " " " " " "	6'25
" " " " " " " " " " " "	3'35	" bel " " " " " " " " " "	6'75
" " " " " " " " " " " "	4'20	" " " " " " " " " " " "	8'35
" " " " " " " " " " " "	5'85	" " " " " " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.